

Vet Aquí!

Butlletí lingüístic de la
Diputació de Girona

Agost de 2012

L'ESTANY DE SILS

ls habitants de Sils havien de conviure amb un estany que jugava en contra seu. Les seves aigües propagaven malalties i impediien als pagesos disposar de més terrenys de conreu. A més, hi havia la creença que amagava una entrada a l'infern. Per això, la història de l'estany de Sils és la història dels intents de dessecació que va patir.

La llegenda d'en Pere Porter narra una visita a l'infern que es va fer a través de l'estany de Sils, abans de la seva dessecació. En Pere Porter era un pagès de Tordera que havia d'anar a Maçanet per solucionar un problema amb un vell deute familiar. Es veu que el deute ja havia estat pagat, però el notari d'Hostalric havia mort sense enregistrar el pagament. Mentre el bon Pere anava fent camí cap a Maçanet, va fer coneixença amb un altre caminant, que no era altre que el mateix dimoni. Però, en aquesta ocasió, el diabòlic personatge devia sentir simpatia pel pobre Pere Porter i, per una vegada, es va decidir a fer el bé i el va voler ajudar.

La solució al malentès, segons en Banyeta, es trobava a l'infern i, com que aquell dia el maligne no ho era pas tant, es va oferir a acompanyar-lo. L'entrada a l'infern es va fer a través de l'estany de Sils. Un cop a l'infern, en Pere es va sorprendre de veure tants personatges importants de la vida terrenal, entre els quals hi havia en Gelmar Bonsoms, el notari d'Hostalric. En Pere Porter va explicar al notari el motiu de la seva visita, i un cop el notari va indicar a en Pere Porter on podria trobar l'acta de pagament del vell debitori, en Pere va tornar a la Terra. I si l'entrada a l'infern era a l'estany de Sils, es veu que la sortida portava a Morvedre, al País Valencià. Aquest viatge, però, no va sortir de franc: el pobre Pere va haver de pagar peatge en forma d'una estranya malaltia que li va durar des del primer de setembre fins al primer d'octubre.

Quan en Pere va estar més refet de la malaltia, va continuar la seva odisea cap a Hostalric, per anar a trobar l'acta de pagament. El primer de novembre, el Dia de Difunts, en Pere va arribar a Hostalric, on va explicar la seva extraordinària aventura als vilatans. N'hi va haver molts que no se'l van creure, i el prenien per un boig o per un esperit, però quan, seguint les indicacions del difunt notari, van trobar l'acta de pagament, tothom se'l va haver de creure i la família Porter va recuperar el seu bon nom.

Saps llegendes del teu municipi? Envia'ns-les a l'adreça osl@ddgi.cat, i les publicarem en algun dels propers números del *Vet Aquí!*

CANVI DE PREPOSICIÓ DAVANT D'INFINITIU

En el *Vet Aquí!* del mes de maig d'enguany vàrem tractar el tema de la caiguda de preposició davant de la conjunció *que*. En aquest butlletí ens centrarem en un fenomen que hi està molt relacionat: el del canvi d'algunes preposicions davant d'un infinitiu.

Tal com hem anat veient en diferents butlletins, hi ha alguns verbs que demanen un complement introduït per una preposició (complement preposicional o de règim verbal). Aquí en teniu uns quants exemples:

a	accedir a	atrevir-se a	oposar-se a
	acostumar-se a	contribuir a	procedir a
	adherir-se a	dedicar-se a	referir-se a
	aficionar-se a	estar acostumat a	renunciar a
	aspirar a	exposar-se a	sotmetre's a
	atenir-se a	negar-se a	tenir dret a

Finalment, l'alcalde **ha accedit a** concedir una entrevista a la televisió local del municipi.

En cas que no pagueu la multa en el termini establert, **us haureu d'atenir a** les conseqüències.

Quan parles del «tema tabú» no sé **a què et refereixes**.

En Bartomeu **ha renunciat al** càrrec de portaveu del partit.

Quan es jubili, **tindrà dret a** percebre una pensió igual al 60 % de la retribució mensual que correspon a l'exercici del càrrec que ocupava.

De conformitat amb l'article 7 de la Constitució francesa, es **procedeix a** l'elecció del president per mitjà de votació a dues voltes.

amb	amençar amb	conformar-se amb
	comptar amb	estar d'acord amb

L'**han amenaçat amb** la retirada del carnet de soci.

La ciutadania no **està d'acord amb** l'augment de les taxes de la llar d'infants.

de	abstenir-se de	estar segur de	ocupar-se de
	beneficiar-se de	excusar-se de	parlar de
	dependre de	informar de	penedir-se de
	encarregar-se de	oblidar-se de	recordar-se de

Un percentatge elevat d'estudiants **s'han abstingut de** votar per mostrar el seu desacord amb el sistema universitari.

Si no t'espaviles, **depdràs d'**aquesta feina tota la vida!

El conseller de Cultura **s'ha excusat d'**assistir a la inauguració del Festival.

No **es van adonar de** l'error en el compte fins que no van haver pagat.

en	col·laborar en	creure en	influir en
	confiar en	fixar-se en	pensar en
	consistir en	implicar-se en	tenir interès en

L'escola del municipi **ha col·laborat en** l'organització del certamen.

Fixa't en el funcionament d'aquesta màquina!

Cada dia hi ha més gent gran que **confia en** el Servei de Teleassistència Domiciliària.

En Jofre **té interès en** l'estudi de la música antiga.

Com sabem que un verb exigeix una preposició? Fixeu-vos que quan construïm una frase amb qualsevol verb preposicional, sempre acabem posant una preposició darrere del verb, gairebé sense adonar-nos-en. Fem la prova amb el verb *adherir-se*; veurem que, construïm la frase que construïm, sempre ens hi apareixerà la preposició *a*:

En els darrers mesos, s'han adherit **al** Pacte dels alcaldes un gran nombre d'ajuntaments.

—**A** quin pla s'ha adherit la vostra escola?

—S'ha adherit **al** Pla Escola i Salut. I la vostra? No s'hi ha adherit?

[El pronom *hi* substitueix «al Pla Escola i Salut».]

Les preposicions *amb* i *en*, hem de tenir en compte que canvien a *de* o *a* quan van seguides d'un verb en infinitiu (la resta de preposicions no experimenten cap canvi):

- L'Arnau **s'ha conformat amb** les tasques que fins ara feia la Lluïsa.
- L'Arnau **s'ha conformat amb** assumir les tasques que fins ara feia la Lluïsa.
- L'Arnau **s'ha conformat a** assumir les tasques que fins ara feia la Lluïsa.

- Demà, **pensa en** la feina que tens pendent d'acabar.
- Demà, **pensa en** acabar la feina que tens pendent.
- Demà, **pensa a** acabar la feina que tens pendent.

En canvi,

- Sempre **parla de** la crisi, com si no passés res més al món!
- La Farners darrerament només **parla d'**impulsar nous projectes.

- ✓ Calen uns quants dies per **acostumar-se** al canvi d'hora.
- ✓ Els ajuntaments **s'han acostumat** a utilitzar noves tecnologies de comunicació.

Recordeu que:

- les preposicions cauen quan tenen al darrere la conjunció *que*
- les preposicions *amb* i *en* canvien a *de* o *a* quan van seguides d'un infinitiu

- ✓ La Jana **confia en** l'ajuda dels seus companys per poder fer vacances.

Però:

- ✗ La Jana confia en que gràcies a l'ajuda dels seus companys podrà fer vacances.
- ✓ La Jana **confia que** gràcies a l'ajuda dels seus companys podrà fer vacances.
- ✗ La Jana confia en poder fer vacances gràcies a l'ajuda dels seus companys.
- ✓ La Jana **confia a** poder fer vacances gràcies a l'ajuda dels seus companys.

EL *CASC URBÀ DE SALT, A TOCAR DEL DE GIRONA...

En català, per anomenar el nucli d'una població o el centre d'una ciutat, podem fer servir *nucli urbà* o *centre urbà*, però no **casc urbà*.

- ✗ Trobareu l'Ajuntament al casc urbà de Salt.
- ✓ Trobareu l'Ajuntament al centre urbà de Salt.

Quan volem designar els límits d'una ciutat romana o medieval, en lloc de **casc antic*, podem fer servir *ciutat antiga*; si ens referim a la demarcació d'una ciutat, d'una vila o d'un poble gran, *barri antic* o *barri vell*, i si parlem d'un sector poc delimitat d'una població, d'un conjunt de barris, etc., *part antiga*.

- ✓ Estudia les restes de la **ciutat antiga** d'Empúries.
- ✓ Viu al **barri vell** de Llagostera.
- ✓ Volen rehabilitar la **part antiga** de la ciutat.

En certs casos, alguna d'aquestes designacions genèriques ha esdevingut nom propi, i per això s'escriu amb majúscula inicial.

- ✓ Busquem pis a Girona, preferentment al **Barri Vell**.

TERMINOLOGIA: L'ESTAT DEL BENESTAR I ELS SERVEIS SOCIALS

Avui, l'estat del benestar té un lloc destacat en el debat ciutadà, i termes com ara *copagament*, *banc d'aliments*, *centre residencial d'acció educativa (CRAE)*, *llindar de pobresa*, *igualtat d'oportunitats*, *renda mínima d'inserció (RMI)*, *risc social* o *tercer sector* ocupen l'actualitat informativa.

La terminologia d'aquest àmbit s'ha sistematitzat d'acord amb les novetats legislatives i una filosofia de gestió dels serveis socials enfocada a la satisfacció de les necessitats de l'usuari. El *Diccionari de serveis socials* inclou uns nou-cents termes de l'àmbit, amb la denominació catalana, els equivalents en castellà (en alguns casos, també en anglès i francès), la definició i, sovint també, notes explicatives.

Des de l'Oficina de Serveis Lingüístics us animem a proposar-nos temes que us interessaria que tractéssim, siguin de normativa (pronoms febles, relatius, etc.), de qüestions convencionals, de terminologia administrativa o de qualsevol altre àmbit d'interès per a la Diputació (informàtica, medi ambient, economia...), etc. Podeu fer-ho a l'adreça osl@ddgi.cat.

Diputació de Girona
www.ddgi.cat

Diputació de Girona

Pujada de Sant Martí, 4-5 | 17004 Girona

Tel. 972 185 000 | Fax 972 208 088

[Avís legal](#) | [Privacitat](#) | [Accessibilitat](#)